

17 караша,
Сейсенбі,
2020 жыл.

uil-gazet@mail.ru

Газет 1930

жылдың
қараша айынан
бастап шығады.

Ойыл

КӘСІПКЕРЛІКТІ КЕҢЕЙТУГЕ КЕҢЕС БЕРІЛДІ

ӨТКЕН ЖҰМАДА АУДАНЫМЫЗГА ӨНІРЛІК КӘСІПКЕРЛІК КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАғасы АСХАТ АЙТЖАНОВ ЖӘНЕ АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ «АТАМЕКЕН» КӘСІПКЕРЛІК ПАЛАТАСЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ АНАР ДАРЖАНОВА АРНАЙЫ КЕЛДІ. ТАНЕРТЕМЕН АУДАНДАҒЫ КӘСІПКЕРЛІК НЫСАНДАРДЫ АРАЛАҒАН АРНАЙЫ ТОП ОЙЫЛҒА ОҢ БАҒАСЫН БЕРДІ.

Одан кейін, түс өлетінде «Шұғыла» мәдениет және демалыс орталығында аудандағы кәсіпкерлер мен шаруа қожалық төрағаларымен кездесу жиынын өткізді. Онда алдымен аудан әкімі Асқар Қазыбаев кәсіпкерлік саласы бойынша ауданда атқарылған жұмыстармен жүзеге асқан кәсіпкерлік жобалар жайында мәлімет берді. Келесі ретте «Атамекен» кәсіпкерлік палатасының директоры Анар Даржанова қаржы мәселесі бойынша тоқталса, Өңірлік кәсіпкерлік кеңесінің төрағасы Асхат Айтжанов халықты кәсіппен айналысуға бейімдеп, еліміздің экономикасын бірлесіп көтеруге шақырды. Расында тұрғындардың шағын және орта бизнеспен айналысуына ешқандай кедергі жоқ. Мұндай кәсіппен айналысамын деушілер болса, оларды қолдауға үкімет тарапынан мемлекеттік бағдарламалар арқылы жеңілдетілген несиелер беріледі. Бұл бағдарламалардың барлығы кәсіпкер-

Мұнда халық тұтынатын өнімнің барлығы дерлік дүкен сөрелерінде толып тұр. Тіпті қаладан кем түспейтіндігінде жасырмады. Сондай-ақ жылжымайтын жұмысында жақсы бағалады. Ауданымыздағы іргелі оқу орындарының көшін бастап тұрған Ойыл аграрлық колледжінің материалдық-техникалық базасын аралап шықты. Кәсіби маман даярлайтын оқу орнының темірдей тәртібі мен тазалығына, материалдық-техникалық

базасына қаладан келген меймандар таңдай қағып тұрып тамсанып кетті. Сондай-ақ студенттермен кездесіп, Нұрбек Серікбайұлы кәсіпкерлік бағытында мотивация тренинг өткізді. Колледж студенттері кәсіппен айналысудың қыр-сырымен танысты. Ал, Асхат Абдрахманұлы жеке кәсібін сонау 1991 жылы бастағанын, кәсібін ашқанына келесі жылы 30 жыл толатынын айта кетті. Өзінің кәсіпкерлік жолдағы отыз жылдық тәжірибесімен бөлісті.

Муса ӘДІЛБАЙҰЛЫ,
Ойыл селосы.

ҚҰНАНБАЙҒА ҚҰРМЕТ АУЫЛ СПОРТЫНА ҚҰРМЕТ!

Ойылдың спортында өзіндік орны бар азаматтың бірі Құнанбай Дәулетқалиев. Шаруамен шынығып, алысып-жұлысып өскен ауыл баласы үшін күрес жат емес. Алайда, Құнанбайдың бағына Ерболаттай бапкер тап болды. Қимылы шалт, қағылз баланы бапкері де бірден таныды. Алдымен ауданда алдына келгенді алып та жығып, шалып та жығып, жауырынын жерге тигізген жігіт облыста да өзінің палуандық шеберлігімен көзге түсті. Спорт шеберлігіне үміткер болды. Күрес өліппесін еркін күрестен бастаған Құнанбай кейін күрестің басқа да түрлерін тез меңгерді. Талай тойларда қазақ күресінен өзінен салмағы өлдеқайда басым палуандарды жығып, топ жарды...

Бүгінде алпыстың асқарына шыққан азамат қазір шөкірттерін өзінің сүйікті спортына баулып жүр. Еңбегі де жеміссіз емес. Алды ауданның емес, облыстың намысын қорғап бапкерінің даңқын аспандатты.

Өткен жексенбі күні шөкірттерінің бастамасымен Құнанбай Тұрашұлының 60-қа толуына орай мерекелік шара өтті.

Алдымен мерекелік шараға жиналғандар назарына Құнанбай туралы дайындалған бейнебаян ұсынылса, аудан әкімінің орынбасары Мұратбай Айдарбаев мерейтой иесінің иығына шапан жауып, аудан әкімінің алғыс хаты мен сыйлығын табыстаса,

Ақтөбе облысы Еркін күрес федерациясының вице-президенті Даурен Жабасов федерация атынан сыйсияпаттарын ұсынды. Еркін күрестен бірнеше дүркін өлем чемпионы, ардагерлерге арналған күрес бөлімі жаттықтырушы, Қазақ спорт және туризм академиясының құрметті профессоры Қуаныш Мырза мен Құнанбайдың бапкері спорт ардагері, ересектер арасында самбо, еркін, қазақ күрес-

терінен облыстық спартакиаданың, біріншіліктердің бірнеше дүркін жеңімпазы шөкірттің қуанышына арнайы келіп, өздерінің ізгі лебізін білдірді.

Мерекелік салтанаттың соңында өзі бір кездері баулыған Сәкен, Мемдихан, Бақберген бастаған шөкірттері осы шараға ат сабылтып арнайы келген қонақтарға естелік сыйлықтар ұсынып, мерейтой иесіне ақ боз ат мингізді.

БАҒДАРЛАМА БЕКІТІЛІП, ДЕЛЕГАТТАР САЙЛАНДЫ

«Nur Otan» партиясының Ойыл аудандық филиалының кезектен тыс XXXIX конференциясы өтті.

Конференцияға аудан әкімі Асқар Қайырғалиұлы мен «Nur Otan» партиясы Ойыл аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Сәкен Займолдин, саяси кеңес мүшелері, бастауыш партия ұйымдарынан сайланған делегаттар қатысты.

Конференция барысында күн тәртібінде 4 мәселе ұсынылып, ұсынылған мәселелер кезек-кезегімен толық қаралды. Ауданда өткен кезектен тыс конференциясының қорытындысы бойынша, «Nur Otan» партиясының Ақтөбе облысы Ойыл ауданы бойынша сайлауалды бағдарламасы бекітілді. Өткізілген пікірсайыстар қорытындысы бойынша кандидаттар үшін

дауыс берілді. Дауыс беруге жалпы саны 20 кандидат қатысты. Конференция соңында «Nur Otan» партиясынан Ақтөбе облысы Ойыл аудандық мәслихатының депутаттарын сайлау бойынша партиялық тізімі және «Nur Otan» партиясы Ақтөбе облыстық филиалының кезектен тыс XXX конференциясына делегаттар тізімі бекітілді.

«САПАЛЫ ЖОЛ – АДАЛДЫҚ АЛАҢЫ»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИНДУСТРИЯ ЖӘНЕ ИНФРА-ҚҰРЫЛЫМДЫ ДАМУҒА МИНИСТРІ Б.Б.АТАМҚҰЛОВТЫҢ ТІКелей ҚОЛДАУЫМЕН ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ 2019 ЖЫЛҒЫ 19 НАУРЫЗДАҒЫ «КЕЙБІР РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕЛЕРДІ, РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАШЫЛЫҚ КӘСІП-ОРЫНДАРЫН ҚАЙТА ҚҰРУ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ КЕЙБІР ШЕШІМДЕРІНЕ ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУ ТУРАЛЫ» №131 ҚАУЛЫСЫМЕН «ЖОЛ АКТИВТЕРІНІҢ ҰЛТТЫҚ САПА ОРТАЛЫҒЫ» ШАРУАШЫЛЫҚ ЖҮРГІЗУ ҚҰҚЫҒЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК КӘСІПОРНЫ ҚҰРЫЛДЫ.

Құрылғаннан бері Кәсіпорын бүкіл республика бойынша жұмыс орындарына 20 мың инспекциялық сапарлар жүргізді. 15 мың тәртіп бұзушылықтар анықталып, 37 мың жол-құрылыс материалдары таңдап алынды және сынақтан өткізілді. Сараптама нәтижелері бойынша 2,9 млрд. теңге көлеміндегі жұмыстарды қайта құру ұсынылды. Оның 2,4 млрд. теңгесі қайта ұйымдастырылды да.

Тікелей өзара түсіністікпен, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігімен бірлесіп, «Сапалы жол – Адалдық алаңы» жобалық кеңсесі құрылды.

Орындалып жатқан жұмыстарды және мердігер ұйымдар қолданатын материалдарды қабылдау мен сапасын бақылау үдерісіне, соның ішінде арнайы мониторингтік топ құрамында, жұртшылықты тарту тәжірибесі енгізіліп отыр.

Алғаш рет жол қауіпсіздігі деңгейін бағалай отырып, ұзындығы 16 мың шақырым болатын республикалық желінің автомобиль жолдарын аспаптық диагностикамен қамту жұмыстары басталды.

МАҢЫЗДЫ КҮН ЖАҒЫМДЫ ЕСТЕЛІКПЕН ҚАЛСЫН!

ЕЛІМІЗДІҢ БАРЛЫҚ АЙМАҒЫНДАҒЫ ХҚО БӨЛІМДЕРІНДЕ ҚЫЗМЕТ АЛЫП, ЖАҢА ҚҰЖАТ ҒӘСІМДЕП ЖАТҚАН АНАЛАР МЕН ЗЕЙНЕТКЕРЛЕРГЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТІП, СЫЙ ЖАСАП ЖАТҚАН МАМАНДАРДЫ КӨЗІҢІЗ ШАЛҒАН БОЛАР. БҮЛ - ХАЛЫҚҚА ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ЖАҢА ДӘСТҮРІ.

Мұндағы мақсат – пандемия кезінде жабырқап қалған халықтың жанына жалау болып, олардың маңызды күнін жағымды естелікпен есте қалдыру. «Азаматтарға арналған үкіметтің» Ақтөбе облысы бойынша филиалы

мамандары ерекше себеппен қызмет алуға келген азаматтарға шағын естелік сыйлық табыстап жатыр. Өз кезегінде қызмет алушылардың да бұл шараға деген ықыласы мол. Жылы қабылдап, алғысын жаудыруда.

«Тұрғындарға сапалы қызмет жасау біздің негізгі борышымыз. Өрбір азамат алғашқы жеке куәлік немесе жүргізуші куәлігін, жаңа туған сәбиіне құжат ресімдеген күнін естен шығармаса керек. Сондықтан, осындай маңызды сәттерді жағымды естелікпен есте қалдыруды ұйғардық. Бұл бастаманы ұйымдастыру бары-

сында қызметшілеріміздің де жұмысқа деген құлшынысы артып, ХҚО ішінде жағымды атмосфера қалыптасты», - дейді "Азаматтарға арналған үкімет" Ақтөбе облысы бойынша филиалының директоры Руслан Ергалиев.

Жаһанды жайлаған індеттің салдары адамзатқа ауыр тиіп жатқаны баршаға аян. Осы бір қиын да күрделі сәтте ел азаматтарының көңілін көтеру мақсатында жасалып отырған бұл бастама зор қолдауға ие болуда. Елдің іргесі бір болғанда ғана мығым болмақ. Жақынымызға жана-шыр болып, қолдап жүрейік!

ЖЕТІКӨЛГЕ ЖАҢА «ЖЕДЕЛ ЖӘРДЕМ»

ЖЫЛ САЙЫНҒЫ БАРЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕП ӘКІМДЕРДІҢ ХАЛЫҚ АЛДЫНДА ЕСЕП БЕРУ КЕЗІНДЕ ТҰРҒЫНДАР НЕГІЗІНЕН АУЫЛДЫҢ ОРТАҚ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕРІН КӨТЕРЕДІ. СОНЫҢ БІРІ – СОҢҒЫ ЖЫЛДАРДЫ ҚАРАОЙ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНІҢ ТҰРҒЫНДАРДЫ АУЫЛҒА ЖЕДЕЛ ЖӘРДЕМ КӨЛІГІНІҢ ҚАЖЕТТІГІН АЙТҚАН ЕДІ. ТІЛЕКТЕРІ КӨПКЕ СОЗЫЛҒАН ЖОҚ.

Өңірдегі жұппалы аурулардың, оның ішінде COVID-19 коронавирустық инфекциясының өршуіне қарсы тұруға дайындық деңгейін жоғарылату мақсатында өткен аптада Ойыл аудандық ауруханасы бас дерігерінің орынбасары Айбек Асылбекөв Қараой дәрігерлік амбулаториясына жаңа жедел жәрдем көлігінің кілтін ресми түрде табыстады.

Ойыл аудандық аурухана бас дерігерінің орынбасары Айбек Асыл-

беков «Пандемияның екінші толқынына аудан көлемінде жан-жақты дайындық жүргізіліп жатқандығын мәлім етті. Соның бірі, алыс шалғайдағы ауылдар жаңа жедел жәрдем автокөліктерімен

қамтамасыз етілуде. Бұл жағдайға үкіметтің үлкен қолдау жасағанын, ауыл тұрғындарының денсаулығы мен қауіпсіздігі өрқашан басты назарда» - екенін айрықша атап өтті.

Газетке жазылу - 2021

Аудандық “Ойыл” газетіне “Қазпочта АҚ” арқылы 2021 жылдың I жарты жылдығына жазылу жүріп жатыр

Индекс	Жазылушылар санаты	6 ай
65525	Жеке тұлғаларға	2834,86
66525	Заңды тұлғаларға	4514,86
67525	Жеңілдікпен жазылатындарға (Барлық зейнеткерлерге)	2354,86

Байланыс телефондары: 2-19-02, 2-11-07 (Редакция) 2-19-98 (Қазпочта АҚ)

“АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНЫҢ АУМАҒЫНДАҒЫ ШЕКТЕУ КАРАНТИНДІК ШАРАЛАРЫ ТУРАЛЫ” ҚАУЛЫСЫ

АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНЫҢ ТҮРҒЫНДАРЫ АРАСЫНДА COVID-19 (БҰДАН ӨРІ – COVID-19) КОРОНАВИРУСТЫҚ ИНФЕКЦИЯНЫҢ ТАРАЛУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ МАҚСАТЫНДА 2020 ЖЫЛДЫҢ 07 ШІЛДЕСІНДЕГІ «ХАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҒЫ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖҮЙЕСІ ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОДЕКСІНІҢ 104 БАБЫНЫҢ 1 ТАРМАҚШАСЫНА, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРІНІҢ 2015 ЖЫЛҒЫ 25 АҚПАНДАҒЫ №130 «ПАЙДА БОЛУ ЖӘНЕ ТАРАЛУ ҚАҰПІ ТӨНГЕН КЕЗДЕ ШЕКТЕУ ІС-ШАРАЛАРЫ, ОНЫҢ ІШІНДЕ КАРАНТИН ЕНГІЗІЛЕТІН ИНФЕКЦИЯЛЫҚ АУРУЛАР ТІЗБЕСІН БЕКІТУ ТУРАЛЫ» БҰЙРЫҒЫНА ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРІНІҢ 2015 ЖЫЛҒЫ 20 НАУРЫЗДАҒЫ №239 «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУМАҒЫНДА ШЕКТЕУ ІС-ШАРАЛАРЫН, ОНЫҢ ІШІНДЕ КАРАНТИНДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ҚАҒИДАЛАРЫН БЕКІТУ ТУРАЛЫ» БҰЙРЫҒЫНА, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАС МЕМЛЕКЕТТІК САНИТАРИЯЛЫҚ ДӘРІГЕРІНІҢ 2020 ЖЫЛҒЫ 23 ҚАЗАНЫНДАҒЫ №57, 2020 ЖЫЛҒЫ 23 ҚАЗАНЫНДАҒЫ №58 ЖӘНЕ 2020 ЖЫЛҒЫ 02 ҚАРАШАСЫНДАҒЫ №62 ҚАУЛЫЛАРЫНА СӨЙКЕС ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:

- Ақтөбе қаласы және Ақтөбе облысының аудан әкімдеріне, аумақтық мемлекеттік органдарға, «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палатасына, «ҚТЖ – Жүк тасымалы» акционерлік қоғамы «МҚ Ақтөбе бөлімшесі» филиалының директорына, құқық қорғау және арнайы органдарға, меншіктің барлық нысанындағы кәсіпкерлік субъектілеріне, Ақтөбе облысының тұрғындарына:
 - 1.1. тұйым салуды жалғастыру:
 - конференциялар, көрмелер, форумдар, ойын-сауық, спорттық (Қазақстан Республикасының чемпионаттары мен республикалық жарыстарды, облыстық командаларды даярлауға арналған оқу-жаттығу жиындарын қоспағанда), сондай-ақ адамдар көп жиналатын отбасылық, салтанатты, естелік және басқа да іс-шараларды, оның ішінде үйде, митингтер, шерулер, жиындар және т.б. өткізуге;
 - ойын-сауық мекемелерінің (караоке, бильярд, компьютерлік клубтар, түнгі клубтар, булвинг орталықтары, қалың (оның ішінде қоғамдық тамақтандыру объектілері жанындағы), балалар ойын алаңдары және аттракциондар, жабық үй-жайлардағы, батуттар және басқалар), букмекерлік кеңселердің және лотоклубтардың қызметтеріне, оның ішінде лотерея ұтыстары;
 - балаларды сауықтыру лагерлері қызметіне;
 - кезекші топтарды қоспағанда, мектепке дейінгі балалар мекемелерінің қызметіне;
 - фудкорт, банкет залдарының қызметіне;
 - акапарткердің жұмысына;
 - бастауыш, орта және негізгі орта деңгейдегі білім беру ұйымдарындағы асхана жұмысына;
 - қала санбақтарында, жағалауларында, скверлерінде балалар мен ересектерге арналған қозғалыс құралдарын (электромобильдер, педальды автомобиль, самокаттар, картингтер, пейнтбол, автотролдер, гироскутерлердің барлық түрлері және т.б.) жалға алуға.
 - 1.2. демалыс (жексенбі) және мереке күндері мынадай шектеу шаралары жалғастырылсын:
 - сауда-ойын-сауық орталықтарының, алаңы 2000 және одан да көп ш. м. сауда объектілерінің жұмысын тоқтата тұру, ондағы азық-түлік супермаркеттері мен дөріханаларды қоспағанда;
 - азық-түлік емес және азық-түлік сататын жабық базарлардың жұмысын тоқтата тұру;
 - 1.3. InfoKazakhstan.kz сайттан электронды форматта берілетін санитарлық нормаларға сәйкестігі туралы ақтисі болған жағдайда және оны қоғамдық мониторинг жүргізу үшін объектінің кіре берісінде көрнекті жерде орналастырғанда қызметіне рұқсат берілсін. Сондай-ақ, кәсіпкерлік субъектісі InfoKazakhstan.kz сайтындағы объектінің паспортна үй-жайлардың келушілер мен толтырылуы туралы қоспарланған мәліметтерді енгізуін (шектеу іс-шараларын, оның ішінде карантинді енгізу кезеңіндегі объектілердің қызметіне қойылатын талаптарға сәйкес, осы қаулыдағы қосымшаларда айқындалатын 1 адамға белгіленген алаң ескеріле отырып айқындалады және енгізіледі);
 - Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес, жұмыс күндері сағат 10.00 – 20.00 дейін, сенбі күндері сағат 10.00 – 17.00 дейін жұмыс кестесін белгілей отырып, объектіде келушілердің 30% – дан аспайтын және 1 келушіге – 4 м² сақтаған кезде СОО, сауда үйлеріне (бутиктер), сауда желілеріне;
 - Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес, жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 18.00 дейін жұмыс кестесін белгілей отырып, объектіде келушілердің 30% – дан аспайтын және 1 келушіге – 4 м² сақтаған кезде «ашық ауадағы» азық-түлік және азық-түлік емес базарлық;
 - Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес, жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 18.30 дейін;
 - Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес, жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 18.30 дейін;

жұмыс күндері сағат 08.00 – 18.00 дейін, сенбі күндері сағат 08.00 – 17.00 дейін жұмыс кестесін белгілей отырып, объектіде келушілердің 30% – дан аспайтын және 1 келушіге – 4 м² сақтаған кезде жабық азық-түлік және азық-түлік емес базарларына;

- «ашық ауадағы» ауыл шаруашылық, мектептік және азық-түлік жәрмеңкелер күшейтілген санитариялық-эпидемияға қарсы және санитарлық-профилактикалық шараларды сақтай отыра тек демалыс күндері сағат 09.00 – 18.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 7 және 16 қосымшаларына сәйкес, сұлулық салондарының, шаштараздардың, СПА орталықтарының және косметологиялық қызмет көрсететін объектілердің (алдын ала жазылу бойынша, 1 келушіге 4м²), жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 20.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 8 қосымшасына сәйкес, фитнес және спорттық-сауықтыру орталықтарының (алдын ала жазылу бойынша, объектіде келушілердің 50% – дан аспауы қажет, 1 келушіге 5м²), жұмыс және демалыс күндері сағат 07.00 – 21.00 дейін;
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 8-қосымшасына сәйкес, 5 адамнан аспайтынжеке және топтық жаттығулар жүргізу үшін, көрермендерсіз, жұмыс және демалыс күндері сағат 07.00 – 22.00 дейін жұмыс кестесін белгілей отырып, меншік түріне қарамастан жабық спорт объектілеріне (спорт кеңшелері, спортмектептері, спортклубтары, жаттығу залдары);
- ашық ауада жеке және топтық жаттығулардың (5 адамнан артық емес, 2 метрден кем емес өлеуметтік қашықтықты міндетті түрде сақтай отырып) және ұлттық құрама, клуб командалары үшін спорттық жаттығулардың (30 адамнан артық емес, спорт базаларында тұру, денемен жанаспайтын өдіспендене қызуын өлшеу);

– Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 16 қосымшасына сәйкес, қоғамдық моншалар (объектіде келушілердің 50% – дан аспауы қажет, 1 келушіге 4м²), жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 22.00 дейін;

- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 16 қосымшасына сәйкес, бассейндер (жеке форматта, 1 келушіге 5 ш. м. су беті есебінен, алдын ала жазылу арқылы) жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 07.00 – 22.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 19 - қосымшасына сәйкес, балалар кабинеттерінің/түзету орталықтарының, балалар және ересектер білім беру орталықтарының (топта 15 адамнан артық емес, алдын ала жазылу бойынша), жұмыс кестесін белгілей отырып сағат 10.00 – 21.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 14 қосымшасына сәйкес, мектепке дейінгі балалар мекемелеріндегі кезекші топтарының 15 адамнан аспайтын топтардың жинақталуын сақтаған кезде, жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс күндері сағат 08.00 – 18.30 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес,

қаулысының 45 қосымшасы сөйкес, ашық ауадағы аттракциондардың (қашықтық, маскалар, ағынды реттеу) жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 20.00 дейін;

- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 21 қосымшасына сәйкес, үй-жайлардағы және ашық ауадағы залда 50-дан аспайтын отыратын орындарды орнатумен қоғамдық тамақтану объектілерінің, отыратын орындары 50-ден төмен объектілерде толымдылығы есептік күшінің 50%-дан аспай жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 00.00 дейін. Бұл ретте ұжымдық, салтанатты, отбасылық, естелік (банкеттер, үйлену тойлары, мерейтойлар, еске алу) және басқа да бұқаралық іс-шараларды өткізуге қатаң тыйым салынады. Көрсетілген күндер мен уақытта жеткізу бойынша қызметтер көрсетуге рұқсат етіледі;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысы талаптарын сақтай отырып, жұмыс күндері сағат 10.00 - 20.00-ге дейін, сенбі күндері сағат 10.00 -17.00-ге дейін, 50 отыратын орынан аспайтын, ұжымдық іс-шаралар өткізбей, сауда-ойын-сауық орталықтарында (жекелеген үй-жайларда) орналасқан қоғамдық тамақтандыру объектілерінің қызметінде;
- көшедегі азық-түлік саудасының рұқсат етілген түрлерінің жұмысын (оның ішінде тез тамақ өнімдерін, пончиктерді, балмұздақтарды, алып шығуға арналғанғөкпен, көкөніс шатырларын және т.б. сататын объектілердің) күшейтілген санитариялық-эпидемияға қарсы және санитариялық-профилактикалық шараларды сақтаумен, жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 22.00 дейін.
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 1 қосымшасына сәйкес, мемлекеттік органдардың (ұйымдардың, көсіпорындардың), квазимемлекеттік сектор органдарының, ұлттық компаниялардың, өзге де ұйымдардың, сондай-ақ кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне рұқсат беруді қамтамасыз етсін. Бұл ретте қызметкерлердің кемінде 50%-ы қашықтықтан жұмыс жасауда қалады (штат кестесінде 30-дан астам қызметкерлер болғанда);
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 11, 17 қосымшаларына сәйкес, келушілерді 80%-нан асырмай толтыра отырып, халықтың тұруы бойынша қызмет көрсету сапасын, клуб туризм объектілері мен ұйымдарының (қонақүйлер, отельдер, демалыс үйлері, туристік базалар және т.б.) қызметіне;
- дөріханалар күшейтілген санитариялық-эпидемияға қарсы және санитарлық-профилактикалық шараларды сақтай отыра штаттық режимде;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 5 қосымшасына сәйкес, азық-түлік дүкендерінің, шағын маркеттер, супермаркеттер, гипермаркеттер жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 22.00 дейін. Көрсетілген күндер мен уақытта жеткізу бойынша қызметтер көрсетуге рұқсат етіледі;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 42 қосымшасына сәйкес, азық-түлік емес тауарлардың барлық түрлерін сату бойынша дүкендердің жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 20.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 13, 25, 28 қосымшаларына сәйкес, өнеркәсіптік және барлық қызмет түрлеріндегі өндірістік кәсіпорындардың жұмысын, оның ішінде вахталық өдіспен жұмыс істейтіндер, ашық ауадағы құрылыс жұмыстарының, ауыл және балық шаруашылығының, мал шаруашылығының қызметінің жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс күндері сағат 08.00 – 18.00 дейін, өзіндік жұмыс режимі орнатылған үздіксіз өндірістік цикл бар объектілерді қоспағанда.

Вахталық өдіспен жұмыс істейтін кәсіпорын басшылары қызметкерлерін COVID-19 анықтау үшін ПТР өдісімен зертханалық тексерілуге бақылауды қамтамасыз етсін және теріс нәтижемен шығу/кіруге рұқсат берілсін.

Мемлекеттік органдар мен ұйымдардың қызметкерлеріне ПТР өдісімен COVID-19 анықтауға зертханалық тексерудің теріс нәтижесі болған кезде вахталық кентерге кіруді жүзеге асыру.

- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 6 қосымшасына сәйкес, халыққа байланыссыз қызмет көрсету объектілерінің (автомобиль жуу, дөңғалақ жөндеу, автомобильдерді, тұрмыстық техниканы жөндеу және басқалары) қызметіне жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 09.00 – 22.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, халыққа қызмет көрсету объектілерінің (типографиялық қызмет, тіпін ательесі, аяқ киім шеберханалары, химиялық тазалау, кір жуу және т.б.) жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 08.00 – 18.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 1 қосымшасына сәйкес, бизнес-орталықтардың (сақтандыру компаниялары, адвокат, нотариус, бухгалтер және консалтинг көрсетілетін қызметтері, жылжымайтын мүлік жөніндегі агенттіктер, жарнама агенттіктері, сот орындаушылары және т.б.), айырбастау пункттері, ломбарттардың қызметіне жұмыс кестесін белгілей отырып сағат 10.00 – 20.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 1 қосымшасына сәйкес, бизнес-орталықтардың (сақтандыру компаниялары, адвокат, нотариус, бухгалтер және консалтинг көрсетілетін қызметтері, жылжымайтын мүлік жөніндегі агенттіктер, жарнама агенттіктері, сот орындаушылары және т.б.), айырбастау пункттері, ломбарттардың қызметіне жұмыс кестесін белгілей отырып сағат 10.00 – 20.00 дейін;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, ХҚКО online – режимде, нақты мемлекеттік қызметтерді online-режимде көрсетудің техникалық мүмкіндігі болмаған жағдайда – халыққа қызмет көрсету орталықтарының жұмыс уақытын сағат 09-00-18-00 сағатқа дейін, Call орталықтарының жұмысын сағат 9.00-18.00 сағатқа дейін шектей отырып, оларды қатаң алдын ала брондау бойынша Egov.kz, EgovKZBot 2.0 телерам-бот арқылы ұсынуды қамтамасыз ету;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, сағат 9.00 ден 18.00 дейін және қызметті барынша онлайн форматта көрсету арқылы «Қазпочта» АҚ-ның жұмысын ұйымдастыруды;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, сағат 9.00 ден 18.00 дейін және қызметті барынша онлайн форматта көрсету арқылы «Қазпочта» АҚ-ның жұмысын ұйымдастыруды;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, сағат 9.00 ден 18.00 дейін және қызметті барынша онлайн форматта көрсету арқылы «Қазпочта» АҚ-ның жұмысын ұйымдастыруды;
- Қазақстан Республикасы Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 10 қосымшасына сәйкес, қалаларда қоғамдық көліктің жұмыс және демалыс күндері штаттық режимде (қауырты уақытта қоғамдық көліктердің желіге бақытша шығуымен, отыратын орындардың саны бойынша қоғамдық көліктің толтырылуымен, барлық ескістерді ашу, жолаушыларға қолжетімді орындардың санитайзерлерді орнату, жолаушылардың, жүргізушілердің және кондукторлардың бетпеделерді міндетті түрде тағуы, соңғы аялдамада автобустар салондарында жуу және дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып күнделікті өңдеу жүргізу (оқытылған персонал немесе мамандандырылған ұйыммен);
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 20-қосымшасындағы талаптарын сақтай отырып, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режимінде залды 30%-ға дейін толтырып, бірақ 100 адамнан асырмай, дүни объектілерде ұжымдық құдайға діншылық етуді, мешіттерде намаздарды (бес намаз), жұма намазын қоспағанда;
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 9-қосымшасына сәйкес, толықтырылуы 50% – дан аспайтын, бірақ залда 100 адамнан аспайтын, бетперде тағу тәртібін, өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып театрлардың жұмысына;
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 9-қосымшасына сәйкес, толықтырылуы 50% – дан аспайтын, бірақ залда 100 адамнан аспайтын, бетперде тағу тәртібін, өлеуметтік

қашықтықты сақтай отырып концерттік залдардың жұмысына;

- бетперде тағу тәртібін, өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып, ашық ауадағы кинотеатрлар;
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 9-қосымшасына сәйкес, жұмыс кестесін белгілей отырып жұмыс және демалыс күндері сағат 10.00 – 00.00 дейін бетперде тағу тәртібін, шахматтық төртпен отырғызуды, өлеуметтік қашықтықты, 30% – дан аспайтын толымдылықты сақтай отырып жабық үй-жайлардағы кинотеатрлардың;
- Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 15-қосымшасына сәйкес, қала маңындағы жолаушылар пойыздарының/электр пойыздарының, қалааралық, облыс ішілік автобустардың/шағын автобустардың қозғалысына;
- көрермендердің қатысуынсыз, бір мезгілде 100 адамнан асырмай жинақтай отырып, Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2020 жылғы 23 қазанындағы №57 қаулысының 16 тамызындағы №611 «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарын және облыстың Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің келісімі бойынша күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режимді сақтаған жағдайда Қазақстан Республикасының чемпионаттарын және республикалық жарыстарды (бірыңғай республикалық күнтізбе бойынша) өткізуге;
- бір мезгілде 30 адамнан асырмай жинақтай отырып, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режимді сақтаған жағдайда, облыстық командаларды даярлау үшін оқу-жаттығу жиындарын қайта бастауға.
- 1.4. қоғамдық орындарда, халықтың келуіне, қызмет көрсетуіне және демалуына арналған үй-жайларда, қоғамдық көлікте (оның ішінде таксиде), қоғамдық орындарындағы ашық ауада болған кезде барлық адамдарға медициналық немесе мата бетпеделерін міндетті түрде тағу, мыналарды қоспағанда:
 - бес жасқа дейінгі балаларға;
 - қоғамдық тамақтану орындарында өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып тамақ ішкен жағдайда;
 - өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып жеке және топтық спортпен шұғылданатын адамдарға.
- 1.5. қамтамасыз ету:
 - қоғамдық орындарда, оның ішінде қоғамдық көліктерде және қызметі рұқсат етілген объектілерге барған кезде, көшеде жүру кезінде (5 жасқа дейінгі балаларды қоспағанда) бетперде тағу, өлеуметтік қашықтық және антисептиктерді пайдалану талаптарын қатаң сақтауды;
 - өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып және жеке қорғану құралдарын пайдаланаотырып, қала бойынша, оның ішінде саябақтарда, скверлерде серуендеу кезінде үш адамнан аспайтын немесе бір отбасы мүшелерінің жүріп-тұруын шектеуді;
 - 65 жастан асқан тұрғындардың қозғалысын шектеуді.
- 2. Ақтөбе қаласы және Ақтөбе облысының аудан әкімдеріне, «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палатасына (келісім бойынша), Ақтөбе облысының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің аумақтық басқармаларының басшыларына қамтамасыз ету:
 - 2.1. шектеу, оның ішінде карантинді іс-шараларын енгізу кезеңінде объектілердің жұмысына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптармен танысу үшін InfoKazakhstan.kz сайтының жұмысы туралы халықты, жеке және заңды тұлғаларды ақпараттандыруды;
 - 2.2. кәсіпкерлермен бұзушылықтарды уақытылы жою шараларын қабылдау мақсатында шағымдарды және карантин режимін бұзу фактілерін орналастыру үшін InfoKazakhstan.kz сайтын пайдалануды;
 - 2.3. кәсіпкерлік субъектілерін шектеу, оның ішінде карантинді іс-шараларын енгізу кезеңінде объектілердің жұмысына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың сақталуына тексеруді жүзеге асыра-

тын инспекторлардың, аудиторлық ұйымдардың тізімін InfoKazakhstan.kz сайтында орналастыруды;

- 2.4. InfoKazakhstan электрондық порталының жұмысы іске қосылғаннан кейін, объектілер белгіленген талаптарға сәйкес келген жағдайда бизнес объектілерінің қызметін қайта қосылуына арналған актіні электрондық беруді.
3. Ақтөбе қаласы және Ақтөбе облысының аудан әкімдеріне, Ақтөбе облысының полиция департаментіне, Ақтөбе облысының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің аумақтық басқармаларының басшыларына қамтамасыз ету: қызметіне рұқсат берілген объектілерде карантиндік шаралардың, санитариялық-дезинфекциялық режимнің сақталуын бақылауды қамтамасыз етсін. Бұзушылықтар анықталған жағдайда 2014 жылғы 05 шілдедегі «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес тиісті өкімшілік шаралар қолданылсын.
4. Ақтөбе қаласы және Ақтөбе облысының аудан әкімдеріне, Ақтөбе облысының білім басқармасына, меншік нысанына қарамастан кәсіпкерлік субъектілеріне 2017 жылғы 16 тамызындағы №611 «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарын және облыстың Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің келісімі бойынша күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режимді сақтаған жағдайда Қазақстан Республикасының чемпионаттарын және республикалық жарыстарды (бірыңғай республикалық күнтізбе бойынша) өткізуге;
- бір мезгілде 30 адамнан асырмай жинақтай отырып, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режимді сақтаған жағдайда, облыстық командаларды даярлау үшін оқу-жаттығу жиындарын қайта бастауға.
- 1.4. қоғамдық орындарда, халықтың келуіне, қызмет көрсетуіне және демалуына арналған үй-жайларда, қоғамдық көлікте (оның ішінде таксиде), қоғамдық орындарындағы ашық ауада болған кезде барлық адамдарға медициналық немесе мата бетпеделерін міндетті түрде тағу, мыналарды қоспағанда:
 - бес жасқа дейінгі балаларға;
 - қоғамдық тамақтану орындарында өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып тамақ ішкен жағдайда;
 - өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып жеке және топтық спортпен шұғылданатын адамдарға.
- 1.5. қамтамасыз ету:
 - қоғамдық орындарда, оның ішінде қоғамдық көліктерде және қызметі рұқсат етілген объектілерге барған кезде, көшеде жүру кезінде (5 жасқа дейінгі балаларды қоспағанда) бетперде тағу, өлеуметтік қашықтық және антисептиктерді пайдалану талаптарын қатаң сақтауды;
 - өлеуметтік қашықтықты сақтай отырып және жеке қорғану құралдарын пайдаланаотырып, қала бойынша, оның ішінде саябақтарда, скверлерде серуендеу кезінде үш адамнан аспайтын немесе бір отбасы мүшелерінің жүріп-тұруын шектеуді;
 - 65 жастан асқан тұрғындардың қозғалысын шектеуді.
2. Ақтөбе қаласы және Ақтөбе облысының аудан әкімдеріне, «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палатасына (келісім бойынша), Ақтөбе облысының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің аумақтық басқарма басшыларына қамтамасыз етсін:
 - 1) халықты кепілді сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету жөніндегі шаралар қабылдай отырып, сумен жабдықтау объектілерінің жұмысын бақылауды;
 - 2) өкімшілік шаралар қабылдамай, халыққа берілетін судың сапасына санитариялық-эпидемиологиялық мониторингті;
 - 3) карантин режимінің сақталуын шектен тыс қадағалауды.
6. Ақтөбе облысының ішкі саясат басқармасы қамтамасыз етсін:
 - 6.1. БАҚ және өлеуметтік желілер арқылы Ақтөбе облысының аумағындағы қатаң шектеу және карантиндік шараларды кезең-кезеңімен жұмсарту туралы халықты жалпай хабардар етуді;
 - 6.2. Өзгеріп отырған жағдайды және сырқаттанғандар санының өсуін ескеріп отырып, БАҚ жұмысын бірыңғай үйлестіру мен орталықтандыруды.
 7. Ақтөбе облысының полиция департаментіне осы қаулы талаптарының сақталуын бақылауды қамтамасыз етсін.
 8. Осы қаулының қосымшасына сәйкес Ақтөбе облысының бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің кейбір қаулыларының күші жойылды деп танылсын.
 9. Қаулы меншік нысанына қарамастан барлық жеке және заңды тұлғалардың орындауы үшін міндетті.
 10. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Ақтөбе облысының Бас Мемлекеттік санитариялық дәрігері Н.А. Беркімбаева
Ақтөбе облысы Бас Мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2020 жылғы 14 қарашадағы №ПГСБ-55 қаулысына қосымша

Ақтөбе облысының бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің күші жойылған кейбір қаулылардың тізбесі

1. Ақтөбе облысының аумағында карантиндік шектеу шаралары және оларды кезең-кезеңімен жеңілдету туралы» Ақтөбе облысының бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2020 жылғы 29 тамызындағы №ПГСБ-51 қаулысы;
2. «Ақтөбе облысының аумағында карантиндік шектеу шаралары және оларды кезең-кезеңімен жеңілдету туралы» Ақтөбе облысы Бас Мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2020 жылғы 29 тамызындағы №ПГСБ-51 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Ақтөбе облысының бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2020 жылғы 17 қыркүйегіндегі №ПГСБ-53 қаулысы;

Қуандық Түменбай. ИТТІҢ ТІСІН ЖҰЛҒАН КҮН

Зәулім үйдің кіреберісіндегі сыртқы есік қоңырауы «55» деген санды басқанда шоршып түсіп, шырылдап қоя берді.

— Бүгін жексенбі. Мынау подъезге у себетіндер ғой құлқын сәріден келіп жүрген. Осы коронавирус дегеннен қашан құтылар екенбіз. Әйтеуір біздің пәтерді тауып алады. Бізден басқа ешкім есікті ашпайды.

Қоңырау үсті-үстіне шырылдады.

— Олар емес. Олар әуелі орысша-қазақша «У себеміз, у себеміз, екі сағатқа дейін үйден шықпаңдар» деп біраз айқайлайды. — Күйеуі әйелінің жорамалын жоққа шығарды. — Ашайын не де болса. — Мылтықбай «Кто?» деп сұрау салмастан оймақтай нүктені басып қап ілгекті ағытып жіберді. Іле бесінші қабатқа қарай өрмелеген табан тықылы мен ырсы-ырсы етіп цемент басқышқа жұмсақ тиген жайлы дыбыс шықты. Біреу емес, екеу. Екі тірі жан жоғарыға қарай тырмысып келе жатыр.

— Әй, бұл Мергенбай ғой, - деді күйеуі жұбайына қарап.

Күлшәйдің жүзінде «бұлар жексенбіде де ұйқы бермеді-ау» деген өкініш аралас өкпе тұр. Коронавирус деген індет шыққалы оқушыларды үйде отырып компьютер арқылы қашықтан оқытып еді, құрғырың көзді жеп қояды екен. Ұйқысы да шала боп жүр. «Бұдан да «бет көрсе, жүз ұялып» жақыннан оқытқан жақсы еді» деп көше оқу ісінің меңгерушісіне қалта телефонмен пікірін айтып та салған. Бірақ, ол бұның дауысын естігені болмаса түйілген қабағын көрген жоқ. Ерте жатып, көш тұрып, лездатқа бөкісі келген келіншектің көздері кіртііп, ұйқысы қанбай тұр. Бірақ, қайынының алдында қабақ тұю оңтүстікте жеңгеге жат қылық. Ол жек көрсе де қабағын жазып, күлімсіреп тұру керек.

— Мергенбай ғой, - деді күйеуі. — Көше итін алып келем деп еді. Келсін. Бір-ақ тұн ғой.

— Итін дейді.

— Келгесін естисің. Анау өзі жататын бөлмеге кленка төсеп қой. Қоңдырам деп еді.

Жұбайы аң-таң. Күйеуі өзіне қарап күлімдеп тұр. Аржағына «жалғыз қайыны ғой» деген жамая жапсырылған. «Қалада менен басқа кімі бар?» деген жақындық желеу де қосыла көрініп тұрғандай.

Танауын жапқан ақ тұмылдырық-тың астынан қызыл тілі салақтаған ит ашық есіктен кіріп келгенде әйелі түглі күйеуі де тіксініп қалды. Өмірі ит ұстап көрмепті. Көршілері, әсіресе, орыс ұлтының өкілдері иттерін өздерімен бірге қыдыруға алып шыққанда сондай жиіркенеді. Тіпті, терренкурда да итпен қыдырады. Осыны аудан әкімімен болған кездесуде Мылтықбай именбестен айтып салды. «Терренкур дегеніміз, жүргіншілердің деңсаулығын қалыпқа келтіретін орын. Тау өзенін жағалап, жалғыз аяқ жолмен тым-тырыс демалуың керек. Өзен жағасы қазір тала ит. Жиіркеніп, жүрегің көтеріледі» деп еді, жаңа сайланған жас өкім: «Қазақтар итпен қыдырмайды ғой», - деді ыржып. «Қазақ дегенің жетіп-артылады, қазақтың зиялысының бәрі қазір ит жетектейді. Әкім мырза, жаңа келіп жатырсыз, осыған бір тымн болсаң», - деп талас қоя сөйледі. Ол кезде қыс айы еді, енді көктем басталды. «Орындалған талап жоқ, сөз бен істің бүгінгі бірлігі осы» деп өткенін ойлай бергенде, «Ассалаумағалейкүм, көке!» деп, иттің артынан салбыраған қарғыбауын алақанына шыыршықтай ұстап, «өк тұмылдырық таққан Мергенбай кіріп келді. Бұл — Мылтықбайдың жалғыз ағасының баласы. Ағасы аңшы еді, холкоздық тракторын айдағаннан аң атқаны көп-тұрын. Аңшылық бұлардың қанында бар. Ағасының атын өкесі үш күн ішістен кейін құлағына айқайлап Дәлтиер деп қойыпты. Баласы ержетіп, мылтық кезенгенде айтқаны келіп, ол атқан қырғауыл мен қоян оқтан бұрылып кете алмайтын болыпты. Сол тұқым түгел аңшылық нысыпға ие болды. Өзі Мылтықбай, мынау Мергенбай, онан кейінгісін Автоматбек қоям деп әкелері біраз үйруге түсіпті. Шешелері көнбепті. Өкесі: «Соғыс бола қалса, автоматпен бәрін қырып салсын» депті көйлі боп отырып, баласының бетіне үңіліп. «Жағын қарысын, - депті шешесі. — Соғыстың өкелгені аз еді. Атқа да жөндеп міне алмайсың. Шойнақ аяғың үзеңгіге өрең ілініп... Соғыс деген бөлені аузына алма. Басқа ат табылмай қалғандай». «Анау екбас Мұса қызының атын Олимпиада қойды, Мәскеуде өткен Олимпиаданың құрметіне. Мен сол екбастан кеммин бе?!» деп, «Мәскеу айрықшасының» бұйымен арпалысып біраз отырыпты.

— Кемсің,- депті әйелі шаптығып. -

Оның екі басы бар. Осы ауылдың светі мен кілт-кілт етіп қызыл жүгірген ушетшілгінің бәрі соның қолынан өтеді. Сен бір басына ие боп ал.

— Мен аңшымын, не болса да мылтықтың маңайынан қоям, - деп буы тарқап, өзіне-өзі келгесін ауылсәбетке барып, Тапаншабек деп метрке жаздырып өкепті. Ең кенже қызды Бытырағұл қоям деп те біраз әуреленіпті. «Бытыра көзіне тиген қоям мен қырғауыл алысқа ұзамай-ды» деп дәлелдеп отырып алыпты. «Көке,- деді сонда Мылтықбай үністітетте оқыған білімділігін алға сап. — Ол қыз бала. Ертең бойжеткесін құрбылары күледі. Мен де жақыныңызбыз ғой, осы қарындасымның атын өзім қояйын. Кенжегүл болсын қарындасымның аты». Ағасы үндемеді. Келіскен күйі қалды. Өмірге келген перзенттің де кенжесі сол қыз болды. Бұл әулет осылай өсіп-өрбіді.

— Неге түйіліп тұрсың? Не, көкем айтпады ма? — деді қайыныс қабағы сәл кіржіген жеңгесіне қарап.

— Айтқан жоқ. Бұның әр сөзі сатулы ғой.

— Өзің айтшы, — деді ағасы үш бөлмелі үйдің сыртқы есікке тақуа бөлмесінің есігін ашып. — Мында кіргіз. — Қорықпай-ақ қой, жеңеше. Бәрі таза. Жуып-тазалап өкелдім. Спиртпен жуылған. Бұл — иттің ішіндегі алабай деген тұқымы. Алты мың жыл бұрын Азияда пайда болған көрі тұқым. Тек көшеде қанғып жүргені болмаса... Анда-санда Алабай деп атап қоям. Бұл өмір сүрген заман да ала-құла боп тұр ғой.

— Неге көшеде жүр? — деп жеңгесі итке қорқақтай қарады.

— Менің қорғайтын кандидаттық диссертациям халыққа жақын тақырып қой. Сондықтан итті де халықтың арасынан алдым. Бізде тісі ауыратын қарапайым адамдар көп. Аанада «тісім қақсап барады» дегесін өзіңнің де азу тісінді бір минутте қағып тастаған жоқпын ба? Егер өшірет күтсең, жағыңды таянып, көшке дейін отырар едің. Бізде медицина бар да, адамға қамқорлық жоқ. Кімде ақша бар, кімде таныс бар, сол тісің өшіретсіз жұлдырады. Менің тақырыбым да осыны қамтиды. Әдейі көшеде қараусыз қалған итті объекті ғып алып отырмын. Тегі мырсы, бірақ қамқорлықсыз қалған адамдар да аз емес. Бұл — негізінен медициналық емес, қоғамдық-саяси мәселе.

— Көздегіш бала (келін боп түскелі қайынысын осылай атайды), неге лабораториянда түнетпедің?

—Ө-ә, үйінді кім тұрсын ба? — деп жеңгесіне айбаттана қарап еді, ол ығып қалды.

— Онда бәрі бар емес пе? — деп жеңгесі жасқана қарады.

— Ондағының бәрін осында өкелдім. Тұмсығында тұмылдырығы бар. Спирттелген. Вирус көргеннен қаша жөнеледі. Бір түнге ештенелерің кетпейді. Тек бір төрелке күріш сорпасын берсеңдер болғаны. Таңертен дәм сызбайды. Тісі ауырып, жаны көзіне көрініп тұрған адам тамақ ішуді ме еді, - деп қайынысы бастырмалатып кеткенде жеңгесі еріксіз илана бастады.

— Тамақ бар ғой.

— Егер лабораторияға түнетсем, өкеміңің бар жиған-тергенін сонда төлеймін. Қырғауыл мен әкбөкпенен тапқанының бәрі кетеді, - деп еді, ағасы ашық есікті нұсқады.

— Өкесімен де ойнайды, - деп күбір ете қалды.

— Көздегіш бала, - деді жеңгесі үстіне іле салған желеңінің төменгі тұямысін салып тұрып. — Сонда, сенің қорғайтын тақырыбың қандай?

— Тақырыбым орысша ғой, - деді Мергенбай демалған сайын тұмылдырығы бүлк-бүлк еткен иттің басынан сипап. Қазақша нұсқасы шамамен былай, тек КТК-ның «Астарлы ақиқатынан» айтып жүрме. — Төмпіш танауын көтеріп, аспанға қарап сөйлегенде көкірегің керіп, өрең демалды. — Шамамен былай: «Ота жасайтын күн мен одан кейінгі күндердегі тірі организмнің өзін-өзі қабылдауы және оның қоршаған ортаға тіптіер өсері».

— Сонда, сен иттің тісін жұласың ба? — деді жеңгесі үрейленіп.

— Күні бойы не айтып тұрмын, Милауқұл. Ертең диссертациялық кеңестің алдында үш тісін бірдей жұлып, кандидаттық қорғамаймын ба?

— Ауыратын шығар?

— Сенікі ауырды ма?

— Сәл-сәл...

— Бұныкі де солай сәл-сәл. Бұл да кедей ит. Біз қамқоры жоқтарға шұғыл көмек көрсетуіміз керек. Бұл соның айқын мысалы. Тұқымы текті ғой, көшелі-бәрі мінез-құлқы бір өзгерген жоқ.

Інісінің сөзі мен аракідік шошаң-шошаң еткен балаң үйрек саусағына қарап риза болған ағасы тағы да

«Мынау!» деп ашық есікті көрсетті. Жеңгесі бұрылып кетті. Қасына келген күйеуіне: «Итке гаршок керек шығар. Сұрашы, мен сұрасам бөлеге қалармын» деді бір нәрседен сескенгендей боп. Ағасы сұрап еді, «Түктің де көрегі жоқ, көшке бір ауық сыртқа шығарамын, сонда оң аяғын көтеріп тұрып саңғытады», - деп нақтылап айтты. Құлшәй ит кіретін бөлменің терезесін сәл-пәл қисайтып қойып, қасынан өте бергенде сүмрейіп тұрса да өзіне қарап көзін шатынатқан иттен сескеніп, тез-тез басып сытылып кетті.

Мергенбай итке көз алмай біраз қарап отырды да, бір нәрселерді қойын кітапшасына түртіп қойды. Бір мезет өз-өзінен сөйлеп кетті.

— Үйге келгелі өлі бір рет үрген жоқ. Мен оған тіс ауыртатын укол салып өкелгем. Жылы үй, жайлы төсекке келгесін жаны рақаттанып жатыр. Анау көшеде жұмыссыз қанғып жүрген бомждарды қаңғыбастар үйіне алып барғанда үндері шықпай қалады дейді. «Осыған да шүкір, ел-жұртыма ризамын» деп жата беретін көрінеді.

— Сен білесің, — деді Мылтықбай інісін сөзден жеңе алмасын сезіп.

Шыпылдаған дыбыс сап тиылып, Алабай иесіне көзін аларта қарады да, салақтаған қызыл тілінің ұшын жылтыр паркеттің бір шетінде моншақ-моншақ боп түртіліп жатқан сорпаның қалдығына тигізді.

—Ө-ә, бұл су сұрап тұр ғой, - деген қайынысының сөзін естіп қалған жеңгесі: «Су өкелейін бе?» деп жанұшырып еді, «Жоқ, қазір далаға шығарып серуендетем. Ағын судан сіміреді ғой, Алматының суын кім былғамай жатыр» деп, қарғыбауды қолына орай бастады. — Жеңеше, шыда, бір түнге шыда, «ит — адамның досы», «ит — жеті қазынаның бірі», қазынаң молаяды. Ағам шыдап тұр ғой,- деп иттің басын бұрып ап есіктен шыға берді. Сидам жігіттің бүлкілдеп бара жатқан жон арқасы жартылай ашық есіктен көрініп қалды.

— Мергенбай, иттің біздің үйден шыққаның көрген көршілер не дейді. Бізді де «ит ұстайтын болған ба?» деп айтып жүрмей ме?

— Шыда деді ғой қайның, бір түнге шыда.

Күйеуінің жүзін күлкі көмкерді. Жұбайы «шыдамай қайда барамын» деген шарасыз кейіпте.

Таңертең ерте тұрған Мергенбай тар жерде тамаша боп тықырлап жүріп алды. Ұйықтап жатқан Мылтықбай көзін ашып, жартылай жалаңаш жұбайын түртіп қалды. Ол жасыл желеңін үстіне іле сап, жолай түймелеп, дәлізге шықты.

— Әй, Көздегіш бала, шөй ішпейсің бе? — дегенде, ашық есіктен өзін көрген ит шоу ете қалды. Үйде ит ұстап көрмеген әйел селк етіп, тез өзіне келді де, ұйқысы қанбаған шарашдай көзін бір ұқалап ап, қайынысынан жауап күтті.

— Өзім де, итім де ішпейді. Мен Алабайдың тісі сыздаған кездегі төзімін тексеруге бара жатырмын. Ауру жанына батса да, аурумен үнсіз арпалысқан иттің құлқынын анықтауға алып бара жатырмын. «Шөй іш» дейді тағы да.

«Осының өзі не боп барады?» деп жеңгесі жымың ете қалғанда есік ашылып, төрт аяқ тас басқышпен құйындай жөнелді. Соңында қарғыбауды шыырлай ұстаған қайынысы. Жатар орнына қайтып келген жеңгесі: «қорғап келгенше қобалжып жүр ғой» деп, қайынысының ексім сөзін елемеген болды...

Сонан араға күн салып бүгін кеп отыр. — Қалай, аман-есен қорғап келдің бе? — деді ағасы інісін көргенде қуанып кетіп.

— Қорғадым. Енді бекіткеннен кейін дипломымды аламын.

— Иттің қайда? — деді жеңгесі өз-өзінен үрейленіп.

— Жүрген шығар бір жерде. Ит түгілі адам пана таба алмай жүргенде...

Тағы бірдеңе айтып тастай ма деп жеңгесі қипақтап қалғенде.

— Бір күн үйіңе түнгенде өліп қала жаздап едің. Қаңғыбас иттердің бірі ғып КТК-дан көрсетеді де. Маған енді маза беріңдер. Мен ұйықтаймын, - деп, итпен бірге түнген бөлмеде етпеттеп жатып ап, қорылға басты. Бір

денесі қышыса ағашқа барып сүйкеніп, қасынып, ақырында ағашты майыстырып кетеді. Біздің де тілімізге өркім бір сүйкеніп, майысып барады. Әсіресе, дәрінің атауын қазақша аударғанда бас ауруы мен жүректің дәрісін ажырата алмай қаласың. Оның қолдану ережесін қазақша оқысаң күлкің келеді. Біз дәріні қазақша аатамай-ақ, жиналысымызды қазақша өткізіп алайықшы. — Мергенбай желпініп кетті.

— Сен білесің, — деді Мылтықбай інісін сөзден жеңе алмасын сезіп. Шыпылдаған дыбыс сап тиылып, Алабай иесіне көзін аларта қарады да, салақтаған қызыл тілінің ұшын жылтыр паркеттің бір шетінде моншақ-моншақ боп түртіліп жатқан сорпаның қалдығына тигізді.

—Ө-ә, бұл су сұрап тұр ғой, - деген қайынысының сөзін естіп қалған жеңгесі: «Су өкелейін бе?» деп жанұшырып еді, «Жоқ, қазір далаға шығарып серуендетем. Ағын судан сіміреді ғой, Алматының суын кім былғамай жатыр» деп, қарғыбауды қолына орай бастады. — Жеңеше, шыда, бір түнге шыда, «ит — адамның досы», «ит — жеті қазынаның бірі», қазынаң молаяды. Ағам шыдап тұр ғой,- деп иттің басын бұрып ап есіктен шыға берді. Сидам жігіттің бүлкілдеп бара жатқан жон арқасы жартылай ашық есіктен көрініп қалды.

— Мергенбай, иттің біздің үйден шыққаның көрген көршілер не дейді. Бізді де «ит ұстайтын болған ба?» деп айтып жүрмей ме?

— Шыда деді ғой қайның, бір түнге шыда.

Күйеуінің жүзін күлкі көмкерді. Жұбайы «шыдамай қайда барамын» деген шарасыз кейіпте.

Таңертең ерте тұрған Мергенбай тар жерде тамаша боп тықырлап жүріп алды. Ұйықтап жатқан Мылтықбай көзін ашып, жартылай жалаңаш жұбайын түртіп қалды. Ол жасыл желеңін үстіне іле сап, жолай түймелеп, дәлізге шықты.

— Әй, Көздегіш бала, шөй ішпейсің бе? — дегенде, ашық есіктен өзін көрген ит шоу ете қалды. Үйде ит ұстап көрмеген әйел селк етіп, тез өзіне келді де, ұйқысы қанбаған шарашдай көзін бір ұқалап ап, қайынысынан жауап күтті.

— Өзім де, итім де ішпейді. Мен Алабайдың тісі сыздаған кездегі төзімін тексеруге бара жатырмын. Ауру жанына батса да, аурумен үнсіз арпалысқан иттің құлқынын анықтауға алып бара жатырмын. «Шөй іш» дейді тағы да.

«Осының өзі не боп барады?» деп жеңгесі жымың ете қалғанда есік ашылып, төрт аяқ тас басқышпен құйындай жөнелді. Соңында қарғыбауды шыырлай ұстаған қайынысы. Жатар орнына қайтып келген жеңгесі: «қорғап келгенше қобалжып жүр ғой» деп, қайынысының ексім сөзін елемеген болды...

Сонан араға күн салып бүгін кеп отыр. — Қалай, аман-есен қорғап келдің бе? — деді ағасы інісін көргенде қуанып кетіп.

— Қорғадым. Енді бекіткеннен кейін дипломымды аламын.

— Иттің қайда? — деді жеңгесі өз-өзінен үрейленіп.

— Жүрген шығар бір жерде. Ит түгілі адам пана таба алмай жүргенде...

Тағы бірдеңе айтып тастай ма деп жеңгесі қипақтап қалғенде.

— Бір күн үйіңе түнгенде өліп қала жаздап едің. Қаңғыбас иттердің бірі ғып КТК-дан көрсетеді де. Маған енді маза беріңдер. Мен ұйықтаймын, - деп, итпен бірге түнген бөлмеде етпеттеп жатып ап, қорылға басты. Бір

күн, бір түн ұйықтады. Таңертеңөбден ұйқысын қандырып тұрып, жуынып-шөйініп, шөйға келген інісіне ағасы миығы тарта қарады.

— Ұйқың қатты екен.

— Иттің тісін жұлү оңай ма? Сіздер не көрдіңіздер. Түк көрген жоқсыздар. Иттің тісін жұлү адамның тісін жұлудан да қиын. Мен соның бәрін басымнан өткердім. Маған мединституттың студенттер жатақханасынан бір бөлме беретін болды. Бүгін соған көшемім. Мазаларыңды алмаймын.

— Осында жата бер.

— Жоқ, сонда барам.

— Көздегіш, итіңнің мінез-құлқы өзгерді ме? — деп жеңгесі сылқ-сылқ күліп, қолын созып еді, ол жіңішке саусақ, кішкентай алақанымен кесесінің бетін басты.

— Оны иттен сұра.

Шөй ішіп болғасын бөлмедегі ол-пұлын жылдам алып, жөнеп кетті. Жөндеп қоштаспады да.

Бір айда бір рет бас сұқты. Онда да бір бөтелке крахмал спиртін қалдырып кеткен екен, «соны алуға келдім» дейді.

— Тіршілігің қалай боп жатыр? — деді ағасы інісіне бір жыл көрмегендей шұқшыя қарап.

— Иттің тісін жұлү оңай ма? Төмам жұрт сын сөзімен қарап отырды. Енді соны брошюра ғып шығаруым керек. Соны реттеп жатырмын, - деді қабағын түйіп.

— Әй, Көздегіш, сен иттің тісін жұлған күні жеңгеңнің туған күні еді ғой.

— Қыздың жасын сұрамайды, сонда нешеге толдың?

— Арнайы келіп білмедің бе?

— Иттің тісін жұлү оңай ма? Төмам жұрт сын сөзімен қарап отыр. Оның үстіне бұл қаңғыбас болғанмен алабай тұқымы. Небір тұқымы асыл адамдар да үйінде бұғып отыр, біразы қаңғырып жүр. Туған күндері естерінен шығып та кеткен. Қазір қалада қаңғыбастар үйін кеңейтіп, түрменің санын көбейтеміз деп жатыр. Қылмыскер көп, жартысы паракорлар, жартысы өкімдер. Қалдық іздеп жүрген қаңғыбас иттер де жетерлік. Алабай да соның біреуі боп жүрген те.

— Сонымен, сенің итің қайда? — деп жеңгесі қайталап сұрады.

— Оны қайтем. Жүрген шығар бір жерде. Үйіңе бір күн түнген екен, қимай отырсың ғой.

— Ең болмаса, алған жеріңе апарып тастамадың ба? — деді жеңгесі мұғалімге тән мейірбандығын көрсетіп.

— Жеңеше, қалай түсінбейсің. Мерзімі біткен депутат та кетеді. Мерзімі бітпей жатып қылмыспен қолаға түсіп қалғандары да жетерлік. Менің итімнің де мендегі мерзімі аяқталды. Бұл — теория. Адамның тісін жөндеп жұлайық деген теория. Қазір бәрі жекеменшік, ауруларда ақша жоқ, ақша таппаған дәрігердің де қолы қысқа. Қай-қайдағы қаңғыбас итті сөз қылып...

— Көздегіш, сенің осы ғылыми теорияң іске аса ма?

— Аспаса қойсын. Мен теориялық жағынан дәлелдеп бердім.

— Платный оқудың бәрін жабу керек қой.

— Сен жаптырсайшы, - қолыңдағы крахмалданған спирт құйылған бөтелкені алақанымен қыса ұстап, тұмылдырығын тағып ап, үйден шығып кетті.

Бұған да бір ай өтті.

— Осы інің иттің тісін жұлғалы біртүрлі боп кетті. Не болды екен? Ұшты-күйлі жоғалды, - деді жеңгесі жақын көңілін білдіріп.

— Қолы тимей жүрген де.

— Сол... қай күні еді, ие, сол Көздегіш бала иттің тісін жұлған күні, біз де

қашықтан оқытуды аяқтап, компьютерді өшірдік қой. Рахат болды, көзім демалып қалды, - деп өлі бояу жағылмаған танадай көзінің астын сидам саусағымен сипап қойды. — Қашықтан оқытқаны құрысын, жақыннан жөндеп оқымай жүргендерге маза болды. Өзіміз үшін бір «3»-ті қойып бере саламыз. Сумдық-ай, үлкен жиналыстар да онлайнмен өтеді дейді. Азық-түлік дүкендерін жапты, тек үйдің түбіндегі грузин наубайханасы ғана жұмыс істеп тұр. Нанды солардан аламыз, оларға вирус жұқпайды екен. Енді грузинше шүлдірлеп жүрмесек.

— Шәй суып қалды, - деді күйеуі көзін алартып. — Иә, сол күні тағы не болды?

Жұбайы күйеуінің кекесінді сауалын түсіне қоймады.

— Сол күні... біздегі көрі мұғалімді пенсияға шығарып салдық. Жетпі

ЖАСТАРДЫҢ БАСТАМАСЫМЕН ӘЛЕУМЕТТІК БҰРЫШ АШЫЛДЫ

Өткен аптада ауданымызда «Бизнес инкубатор» аталатын екі қабатты ғимараттың ішінен «Рақым» қайырымдылық қорының әлеуметтік бұрышы ашылды. Жастардың мұндай әрекетіне ризашылығын білдіріп, қолдау көрсеткен ғимарат иесі, жеке кәсіпкер Исатай Берғалиев әлеуметтік бөлмені жалға емес, тегін беруді жөн санапты. Сондықтан да жастардың осындай қайырымдылық шараларын жандандыра берулеріне сәттілік тіледі. «Рақым» қайырымдылық қорының жұмыс жасап келе жатқанына тура алты ай толған. Мінекей әрдайым қиналғанға көмек қолын созып жүрген жастардың ақ ниеттері мен көңілдерінің кеңдігіндей қарашаның алғаш-

қы қары да жапалақтап жауа кетті. Жадыраңқы көңіл күйде жиналған жастар белсенділіктерін тағы бір мәрте көрсетті. Ауыз бірліктері мен ұйымдастырушылық қабілеттерінің арқасында әлеуметтік бұрыштың ашылу салтанатына жиылғандар ақ баталарын беріп, ақжарма тілектерін аямады. Әлеуметтік бұрыштың лентасын Ойыл аудандық Ішкі саясат, мәдениет және тілдерді дамыту бөлімі басшының орынбасары Шамшырақ Жоламанова мен Халықтық «Ақ өже» ансамблінің мүшесі Айша Қалишева өжеміз қиды.

Муса ӘДІЛБАЙҰЛЫ,
Ойыл селосы.

БІТІМГЕ КЕЛУ ТАТУЛЫҚТЫҢ КЕПІЛІ

БАБАМЫЗДЫҢ «ЕЛ ІШІН ДАУДАН САҚТА» ДЕГЕН ҰЛЫ ТӘРБИЕЛІ, МАҒЫНАЛЫ, СӨЗІ БАРШАМЫЗДЫҢ ЖАДЫМЫЗДА БОЛУЫ ТИІС. СЕБЕБІ АДАМДАРДЫҢ БІР-БІРІМЕН БОЛМАШЫ НӨРСЕГЕ ДАУЛАСУЫ ТАТУЛЫҚТЫҢ СӘНІН КЕТІРІП, ӨЗАРА АШУ АРАЗДЫҚТЫ ТУҒЫЗАРЫ АНЫҚ. СОНЫМЕН ҚАТАР ТУЫНДАҒАН ДАУЛАРДЫ БІТІММЕН ШЕШУ ЖОЛДАРЫ, ТАТУЛЫҚТЫҢ КЕПІЛІ БОЛЫП, АШУ АРАЗДЫҚТЫҢ ЖОЙЫЛУЫНА СЕБЕБІН ТИГІЗДІ.

Бүгінгі таңда елімізде дауларды тиімді шешу жолдары бағытында көптеген шаралар атқарылуда, яғни сот отырысы кезінде тараптардың татуласуы үшін шаралар қабылдауы, дауды процестің барлық кезеңінде реттеуде жәрдемдеседі және тараптар татуласу келісімін, дауды медиация тәртібімен реттеу туралы келісімді немесе дауды партиялардың ресімдер тәртібімен реттеу туралы келісімді жасап заңда белгіленген тәртіппен өзге де тәсілдерді пайдалана отырып, дауды өзара талаптардың толық көлемінде не бір бөлігінде реттей алатындығы көрсетілген.

Сонымен бірге дауларды тиімді шешуді реттейтін Қазақстан Республикасының «Медиация туралы» Заңы бар. Аталған заңның қолданылу аясы, егер Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше белгіленбесе, жеке және заңды тұлғалар қатысатын азаматтық, еңбек, отбасылық және өзге де құқықтық қатынастардан туындайтын, сондай-ақ қылмыстық теріс қылмыстар, онша ауыр емес және ауырлығы орташа қылмыстар туралы, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінде көзделген жағдайларда ауыр қылмыстар туралы істер бойынша қылмыстық сот ісін жүргізу барысында

қаралатын даулар және атқарушылық іс жүргізуді орындау кезінде туындайтын қатынастар медиацияның қолданылу саласы болып табылады. Жоғарыда аталған іс-шараларды дауларды ашу-араздықсыз шешу мақсатында Ойыл аудандық сотымен де бірқатар шаралар атқарылуда. Нақты айтқанда судья істі қарау барысында тараптарға істі медиация арқылы бітімге келу тәртіптерін түсіндіру арқылы дауларды ушықтырмай, ағайынды адамдардың араларында туындаған дауларды ағайындықтың сыйластығын бұзбау үшін медиация арқылы шешуде. Дауларды соттан тыс шешуді тиімді жолдары ретінде кез-келген ауылдық округке бекітілген кәсіби емес медиаторлар арқылы шешкен жағдайда азаматтардың қаржысы және уақыты үнемделетінін айтқым келеді.

Болмашы нөрсеге туындаған ашу араздықтан ағайынның арасына сызат түсіп, татулық бұзылатыны анық. Сондықтан туындаған дауларды бітімгершілікпен шешу жолдары тыныштықты сақтап, татулықты мығым етері сөссіз.

А.ҚЫДЫРҒАЛИЕВ,
Ойыл аудандық сотының
бас маманы.

АТА ДӘСТҮРІМІЗ - АСЫЛ ҚАЗЫНАМЫЗ!

ҚАТ-ҚАБАТ ТАРИХ ТҮКПІРІНЕН ЖЕТІП, САҚТАЛЫП ҚАЛҒАН САЛТ-ДӘСТҮРІМІЗДІ, ҮЛГІ-ӨНЕГЕЛЕРІН КЕЙІНГІ ҰРПАҚҚА ЖЕТКІЗУ БІЗДІҢ МІНДЕТІМІЗ. ТЕГІНДЕ САЛТ-ДӘСТҮР, ЖӨН-ЖОРАЛҒЫЛАРДЫ ТЕК БІЛІП ҚОЮ АЗ. ОНЫ САҚТАП, КҮНДЕЛІКТІ ӨМІРДЕ ҚОЛДАНЫП, ҰРПАҚ БОЙЫНА СІңІРГЕНДЕ ҒАНА БАЯНДЫ БОЛАДЫ. БІР ӨЗІН ҒАНА БІЛІП, ОНЫ КЕЙІНГІГЕ ҮЙРЕТПЕСЕҢ, БІЛГЕНІң АНА ДҮНИЕГЕ БІРГЕ КЕТПЕЙ МЕ?

«Шілдехана, бесік той, тұсау кесер, сүндет той, құда тұсу, сырға салу, бет ашарым-ай!» - деген өн жолдарында түгелдей қазақ халқының тұтас бір өмірі жатыр.

Қазақтың қай тойы да жөн-жоралғысыз өтпейді. Ұлттық дәстүріміз болғандықтан, олар өзіміз үшін қызық әрі қымбат. Бірақ, соңғы кезде кейбір дәстүрлеріміз кенже қалып, кейбірі мүлдем бұрмаланып, басқаша бағытталып бара жатқандай...

Бір мемлекетте тұрғанмен әр облыстың өздерінің қалыптасқан дәстүрі бар. Мысалы, кіші жүзде, өсіресе, Ақтебе, Орал, Атырау облыстарында құда тұсуге барған адамдар «Құдайы қоңақ» болып барады. Тіпті, мейлі, көршісінен қыз алып жатса да. Құда келетінін естіген ағайын-туыстар бір шаңырақтың астына жиналып, «Құдайы қоңақты» танымайтын, білмейтін адам ретінде қарсы алып, құрметтейді. Өзара ағайын-туыстарының тілектерінен кейін «Құдайы қоңақтарынан» жөн сұрайды. Осы кезде ғана «Құдайы қоңақтар» өздерін таныстырып, «Екі тектің баласын елпемекке келгенбіз, елдестірімек елпіден, жауластырмақ жаушыдан, Құсқа салған аңшымын. Сізде қыз бар, бізде ұл бар, Қызыңа келген жаушымын...» деп, елдің немесе осы үйдің қыздарын үкілей келгендігін, яғни, елші құда екендігін білдіреді.

Соңғы кезде «Құда тұсу» дәстүрінде көңілге қонымысз жайттар кездесіп жүр. Бұрын біздің ата-бабаларымыздан қалған дәстүрімізде, құда келерде қыз жағы қыздарын туыстарының үйіне жіберіп, қашан бөтен үйдің есігін аттағанша құдалар жағына көрсетпеуге тырысатын. Өкелген сырғалауын тағуды қыз жөнгесіне аманаттап, табыстайтын және қызыңызға «сырға тағуға келдік» демей, қызыңызды «үкілей келдік» дейді екен. «Сырға салуға келдік» деген

тіркес «ен салуға келдік» дегендей ерсі естілетінін де ескеру керек.

Сосын, қазіргі кезде қызды қыз жеңгесімен шақырып, жағалай көрістіріп, құдалар қызды ортаға отырғызып, сырға салу әдетке айналды. «Есті қыз етегің қымтап ұстайды» дегендей, есті қыз қашан табалдырды аттағанша ата-енесіне көрінбеуге тырысады. Бұл – қыздың беті ашылмаған тәрбиелілігін көрсетеді. Қыз үйінен шығарда ата-анасымен, туысқандарымен қоштасқанда ғана жағалай көрістіріп шығарады.

Несіне жасырамыз, бүгінде беті ашылмаған қыздарымыздың азыай бара жатқанын да мойындауымыз керек. Бірде жаңағы құда тұсу дәстүрінің үстінде қыздарын аяғы ауыр күйінде көрістіргенін көріп, ата-аналарына, қызға қатты көңіліміз қалған кездер болды. «Қызға қырық үйден тиым, болмаса қара құлдан тиым» деген ата-бабамыз, ал қазір қыздарымыздың үйінде жүріп-ақ аяғы ауыр болатынына да үйреніп, селт етпейтін болдық. Қызды өз босағасында сары алтындай сақтау – әр ата-ананың парызы. Өкінішке қарай, ұлттық мұраға келгенде сол нұқта-тізгінді мықтап ұстай алатындардың қарасы аз. Дәстүр жалғастығының бір кезде жутаған, жоғалған орны үңірейіп бос тұр. «Бос орынға шайтан да үйір» дегендей, күн ертең өзегіңнен тебер өзгенің қарсысының кейінгі ұрпақ мәдениетіне санайтыны анық.

Зейнет Ахметованың «Бабалар аманаты» деген кітабында былай деген: «...Келін түсіргенде келіннің екі жағына екі жеңгесі келіп тұрады. Жігіттің екі жеңгесінің екі жағында тұруы міндетті екенін бәрі біледі. Алайда неге солай болуы керектігін тұраызғандар да, тойға келгендер де жете ұқпайды. Қазақ халқы еш-теңені ойсыз, мақсатсыз шығармаған. Әрбір дәстүрін, салттың титімдей көде-ырымдарының аста-

«ОТ - ДОСЫМЫЗ, ОТ – ЖАУЫМЫЗ!»

«Асанәлі» бөбекжай-бақшасында «От - досымыз, от - жауымыз» тақырыбында төтенше жағдайлар бөлімімен бірлесе отырып, ертеңгілік өткізілді. Ертеңгіліктің мақсаты: өрттің қапшалықты қауіпті екенін түсіндіріп, өрттің алдын-алуға балаларды ынталандыру, сурақ-жауап арқылы қоршаған ортаны қорғауға тәрбиелеу басты міндетіміздің бірі болды. Өрттен, оттан сақтану және оның зардабы туралы кеңінен мәліметтер берілді. Балаларға өрттің табиғатқа, адамзатқа өкелетін зардабын түсіндіру барысында сіріңке, оттық т.б қатерлі нәрселерден аулақ болуға шақырылды. Оттың қапшалықты қауіпті екенін білдіру арқылы, оттың адам баласына қалай дос екендігін анықтау үшін қызықты викториналық сурақтар қойылып, «ой қозғау, ой шақыру» әдістері бойынша өзара ойларын бөлісіп, пікір алмасты.

Гүлзат МЕДИНА,
Асанәлі» бөбекжай-бақшасын тәрбиешісі.

КЕЙІР ӘКІМДІКТЕР КОМПЬЮТЕРЛЕР САТЫП АЛУДА БҒМ ҚОЙҒАН ТАЛАПТАРДЫ БҰЗҒАН

«Әрбір компьютерлік техниканы сатып алу бойынша тікелей жауап бересіздер», – білім және ғылым вице-министрі Рүстем Бигари жергілікті әкімдіктердегі білім басқармалары басшыларына осылай ескерту жасады. Жиналыста жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджет қаражаты есебінен компьютерлік техниканы сатып алуы және техниканың жеткізілуі бойынша мәселелер қаралды.

Рүстем Бигари Мемлекет басшысы қойған міндет орындалып, бірінші қыркүйекке дейін оқушыларға қашықтан оқу үшін қажет 500 мыңға жуық компьютер жеткізілгенін атап өтті. Әкімдіктер мектептерге компьютерлік техниканы сатып алу бойынша жұмысты өлі де жалғастырып жатыр. Алайда, бірқатар өңірде техниканы жеткізу мерзімдері, лицензиялық қамтамасыз ету, кепілдік беру және сервистік қызмет көрсетуге байланысты проблемалар туындады.

«Біз бұл мәселелерді аппараттық жиналыста бірнеше рет қарастырдық. Бұл – мемлекет қаражаты. Әрбір компьютерлік техниканы сатып алу тікелей сіздердің мойындарыңызда. Ашықтықты толық қамтамасыз ету қажет. Әрбір әкімдік алдымен компьютерлік техниканы тексеріп алған соң

ҚР БҒМ баспасөз қызметі

НЕКОТОРЫЕ АКИМАТЫ ПРИ ЗАКУПЕ КОМПЬЮТЕРОВ НАРУШАЛИ ТРЕБОВАНИЯ МОИ

«За закуп компьютерной техники отвечаю головой», – вице-министр образования и науки Рүстем Бигари обратился к представителям местных акиматов во время совещания с участием руководителей управлений образования. На совещании рассматривались вопросы закупки и поставки компьютерной техники местными исполнительными органами за счет средств из республиканского бюджета. Рүстем Бигари также отметил, что задача, поставленная руководством страны, выполнена, и порядка 500 тысяч компьютеров были переданы школьникам до 1 сентября. Акиматы продолжают приобретение для школ компьютерной техники, однако в ряде регионов возникли проблемные вопросы, связанные со сроками поставки, лицензионным обеспечением, гарантийным и сервисным обслуживанием техники.

«Мы не раз рассматривали эти вопросы на аппаратных совещаниях. Это государственные деньги, и за закуп каждой единицы компьютерной техники вы отвечаете головой. Необходимо обеспечить полную прозрачность процедуры закупки. Акимат сначала должен проверить компьютерную технику и только потом ее принимать и выдавать. МОН не принимает участия в процессе закупки. Превосходством оперативно были предоставлены акиматам необходимые средства и созданы необходимые условия», – подчеркнул вице-министр образования и науки Рүстем Бигари.

Напомним, что в июле Министерством образования и науки в целях контроля и исключения коррупционных проявлений было направлено письмо в Агентство Республики Казахстан по противодействию коррупции с просьбой осуществлять мониторинг закупки, распределения денежных средств, выделенных на обеспечение обучающихся необходимыми информационными ресурсами и компьютерной техникой, представителями проектного офиса «Adalduq alany» и членами специальных мониторинговых групп АПК.

«Да, такого объема покупки техники, действительно, никогда не было. Конечно, можно сказать, что проблемы связаны с пандемией, трудностями логистики. Но на такие слова поставщиков не стоит обращать внимание, нужно с них требовать. Все механизмы, которые у вас есть, необходимо использовать. Гарантийное обслуживание, качество должны быть обеспечены», – подчеркнул вице-министр образования и науки.

Пресс-служба МОН РК

мает участия в процессе закупки. Превосходством оперативно были предоставлены акиматам необходимые средства и созданы необходимые условия», – подчеркнул вице-министр образования и науки Рүстем Бигари.

Напомним, что в июле Министерством образования и науки в целях контроля и исключения коррупционных проявлений было направлено письмо в Агентство Республики Казахстан по противодействию коррупции с просьбой осуществлять мониторинг закупки, распределения денежных средств, выделенных на обеспечение обучающихся необходимыми информационными ресурсами и компьютерной техникой, представителями проектного офиса «Adalduq alany» и членами специальных мониторинговых групп АПК.

«Да, такого объема покупки техники, действительно, никогда не было. Конечно, можно сказать, что проблемы связаны с пандемией, трудностями логистики. Но на такие слова поставщиков не стоит обращать внимание, нужно с них требовать. Все механизмы, которые у вас есть, необходимо использовать. Гарантийное обслуживание, качество должны быть обеспечены», – подчеркнул вице-министр образования и науки.

ашып, көңілің қалады.

Құдай-ау, өлі құда түсіп, шаруасын айтпаған жандарды ата дәстүрден аттап, асты-үстіне түсіп, бірден құда қылып алғанымыз, сайып келгенде, қызымыздың да бағасын түсіріп жібермей ме?

Сонымен бірге, кетіп бара жатқан қызға да «Ілу» береді екен. Әдетте, «Ілу» дәстүрін күйеу жігіт өкеледі. Яғни қызын жақсы тәрбиелеп, есейтіп ер жеткізгені үшін күйеу жігіттің енесіне беретін сылы.

Дәстүріміздің жөн-жосығын білетін білікті жандар осындайда білгенін айтып үйретіп отырса, кейінгі ұрпаққа ұлттық дәстүріміздің қаймағы бұзылмай жетер еді. Салтымыз бен дәстүрімізден айырылсақ, қазақтымыздан да айырылатынымызды ұмытпаған жөн сияқты.

Аллаға мың шүкіршілік, «Келіні жақсы үйдің ер керегесінің басы береке» дегендей, таңертеңгісін ата-енесіне иіліп сәлем салып тұратын келіндерімізге күндегісін күнде «Бақытты бол!» деп бата береміз. Кісі келсе, орамалын тастамайтын, қай уақытта да шөйнегі қайнап тұратын, үлкендерге иіліп сәлем сала білетін биаяз келіндеріме ден ризамын, инабатты да иманды етіп тәрбиелеген аналарына да алғысым шексіз.

Адамның жаратылысы қызық, жақсы нәрсенің жақсы екенін біле тұрса да «елден ерекшеленіп кілетеміз, жұрт өңіме қылып жүрер» деп өзгелердің ой-пікіріне жалтақтайтын жалған намыс, пендешілік бар. Әйтпесе, ешқандай қиындығы жоқ ата-бабамыздан қалған «Сәлем салуды» барлық келін дәстүрге айналдырса, несі жаман? «Баталы құл арымас, батасыз құл жарымас» деген, күнде бата алып тұрудың өзі бақыт емес пе? Бұларды айтып отырған себебім, батыстың құл-қоқысымен ластаған жастарымыздың санасына кішкене болса да сәуле кірсе екен деймін. Абай айтқандай:

«Кімде - кім ішінен керекті сөз тапса ойына тоқысын, керексіз десе өздері білсін...»

Ғаиза РАХМЕТОВА,
Батыс Қазақстан облысы,
Төрөкті ауданы, Ақжайық ауылы.

«ОЙЫЛ ГАЗЕТІ» ЖШС-НІҢ КӨРСЕТЕТІН АҚЫЛЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ 2020 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ПРАЙСТ ПАРАҒЫ

Аудандық «Ойыл» газеті 2012 жылдан қазақ және орыс тілдерінде жарық көреді. Шығу жиілігі - аптасын 1 рет Шығу күні – сейсенбі Жарнамалық және ақпараттық қызметтер қазақ және орыс тілдерінде көрсетіледі. Жарнамалық қызметтің әр шаршы сантиметрі ҚҚС-сыз 100 теңге Ақылы қызметтер бағасы: Құттықтау, еске алу - әр сөзі 20 теңге, суреті үшін 200 теңге Фотосуреті мен өмірбаяны қамтылған көңіл айту – 8000 теңге Құжат жоғалту, жеке кәсіпкерлікті тоқтату, жабу туралы хабарландыру үшін 1500 теңге

Мы будем рады сотрудничеству с Вами.

Наш адрес: 030900 с Ойыл ул Кокжар № 69 қаб 318 – 322

Тел: 87133221902, 87133221107

Электронная почта: Uil-gazeti@mail.ru

Реквизиты ТОО «Ойыл газеті»

ИИК: KZ261563D350000051505

БИК: KPSTKZKA

БИН: 110940019223

АО Казпочта Уильский РУПС

ПРАЙС ЛИСТ ОКАЗЫВАЕМЫХ УСЛУГ ТОО «ОЙЫЛ ГАЗЕТІ» НА 2020 ГОД

Районный местный газета «Ойыл» выходит с 2012 года на казахском русском языке Газета выходит 1 раз неделю День выхода - вторник Рекламно – информационные услуги предоставляются на казахском, русском языках Стоимость 1 кв.см рекламной площади 100 тенге без НДС 12% Стоимость публикации: - Поздравления, еске алу – 1 слово 20 тенге, за фотографии 200 тенге - Соболесование – 2000 тенге - Некролог с фотографией и биографии – 8000 тенге - Ликвидации, приостановление ИП, утери документа – 1500 тенге

«ТҮРҒЫН ҮЙДЕГІ ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ»

Тұрғын үй қорларында өрттің негізгі себептері мынадай:

- отпен байқамай әрекет қылу (темекі шегу, от жағу және т.б.);
 - электр жүйесін, электр құралдарын, электр-тұрмыстық құралдарды құрғастыру және пайдалану ережелерін бұзу (электрлік жүйелерінің көнеруі, аса көп жұмыстардан қорғау аппараттарының жарамсыздығы, электр жүйелерінің дұрыс қосылмауы, электр-тұрмыстық құралдардың ұзақ жұмыс жасауы, тұрғын үйлерге электр жүйелерін енгізу);
 - пештер мен түтіндіктердің дұрыс құрылмауы және пештер мен басқа да жылыту аспаптарын пайдалану кезінде өрт қауіпсіздік ережелерінің сақталмауы;
 - балалардың отпен ойнауы (қараусыз қалған және т.б. сіріңкемен және күн түсетін заттармен ойнауы);
 - өртеу, өрт жіберу.
- Өрттің жану белгілерін және өртті анықтаған жағдайдағы іс-әрекет:
- шұғыл «101» телефонна өртке қарсы қызметіне қоңырау шалыңыз;
 - өрт болған кезде (тұрғын үйден немесе пәтерден) ғимараттан шығып, өзінсізбен бірге өте қажетті құжаттар мен бағалы заттарды алыңыз;
 - өрт туралы көршілеріңізге хабарлаңыз; газ құбырларын өшіріп, электр

тоқтарын ажыратыңыз.

Сақтандыру шаралары. Өрттің туындауының алдын-алу және адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтап қалу мақсатында келесідей өртке қарсы іс-шараларды қолдану қажет:

- тұрғын үйдегі пештер мен мұржаларды үнемі қарау. 3 айда 1 рет мұржаларды тазарту керек;
 - тек зауытта жасалған электр жүйелерін қорғау аппараттарын қолдану;
 - үй және құрылыс аймағына іргелес жатқан өртенген қоқыс уақытында тазартылуы тиіс;
 - жиһаздарды, терезе жапқыштарды және басқа да жанғыш заттарды пештен 0,5 м. кем емес ара қашықтықта орналастыру керек;
 - өрбір пештің жағу саңылауының алдына 50*70 см кем емес металдық жайма қағуыңыз қажет.
- Сондықтан, тұрғындарға ескертеміз! Өрт қауіпсіздік ережесін дұрыс пайдалансаңыз, қайғылы оқиғаларға жол бермейсіз. Отқа абайлықпен қарап, сақ болыңыздар!

А.ТАРБИЯЙ,
Ойыл ауданының ТЖ бөлімінің
аға инженері,
азаматтық қорғау
аға лейтенанты.

ЗАҢНАМАДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Мемлекет басшысы Қазақстанның 2050 жылға қарай әлемдегі дамыған 30 мемлекеттің қатарына кіруін қамтамасыз ету жөнінде өршіл міндеттемесіне сәйкес елдің адам өмірінің, қоғамын сапасын арттыру және мемлекеттілікті нығайту үшін жүргізіп отырған бағытын тиімді қамтамасыз етуге тиіс ұлттық құқықтық жүйеге жоғары талаптар қояды. Елдің бәсекеге қабілеттілігін арттыру барлық мемлекеттік органдардың міндеті, олардың табысы ретке келтірілген іс-қимылдарына байланысты. Елдің бәсекеге қабілеттілігі деңгейі Дүниежүзілік экономикалық форумның жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексіне сәйкес бағаланады (ДЭФ ЖБЖІ). Әділет органдары дүниежүзілік экономикалық форумның жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіштерін жақсартудың негізгі 4 индикаторы бойынша жұмыс атқаруда. Атап айтқанда, «Әкімшілік реттеуді дауласу кезінде заңнаманың тиімділігі», «Меншік құқығы», «Даулы мәселелерді шешудегі заңнаманың тиімділігі», «Зияткерлік меншікті қорғау» индикаторлары.

«Зияткерлік меншікті қорғау» индикаторы бірнеше заңмен реттелді. Зияткерлік меншік дегеніміз – азаматтық мүлік құқықтар нысаны, жеке немесе ұжымдық зияткерлік өнбектің нәтижелеріне айырықша меншік. Зияткерлік меншік – материалдық емес иіпкіге жатады. Ол біреудің меншігіне берілмейді және тек құқық

иесінің келісімімен ғана пайдаланылады. Дүниежүзілік экономикалық форумның жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіштерін арттыруда «Зияткерлік меншікті қорғау» индикаторын жақсарту мақсатында ҚР заңнамасына авторлық құқықты тіркеу бөлігінде өзгерістер енді. Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне ақпарат енгізу қызметі электронды түрде бір жұмыс күні ішінде көрсетілетін болды.

Ол үшін өтініш беруші порталда электрондық сандық қолтаңбасымен авторизациядан өтіп, ҚР ӘМ Ұлттық Зияткерлік меншік институты сайтына сілтеме жасайды, міндетті өрістерді толтырады және туындының электронды нұсқасын жалайды, мемлекеттік баж төлейді. Осылайша авторлық құқықпен қорғалатын объектілердің мемлекеттік тізіліміне енгізілеу өтініш бере алады. Өтінім берушілерге қосымша жағдай жасау мақсатында «ТҚХС сәйкес тауар таңбаларының дерекқорларында және тіркеу елмілденген белгілерді тапсырыс берушінің көрсетілген сыныптарына сәйкес тауарлар мен қызметтер бойынша сөздік, бейнелеу және құрамдастырылған жедел алдын ала іздеуді жүргізу» қызметі 1, 3 және 5 жұмыс күні мерзімінде көрсетілуі жөнінде қосымша қызметі 2019 жылдың 1 қазанынан бастап енгізілгендігі хабарланып.

Ойыл ауданарлық Әділет басқармасы

ЕСКЕ АЛУ

Ойыл ауданы Көптоғай селосы
Бердембаев Сисен Оразғалиұлы
(19. 02.1952 — 29.11.2019 ж)

Соғып өтті қарашаның өкпегі,
Өмір деген өткел екен өтпелі.
Бір жыл бопты мәңгі сапар шеккелі,
Асыл өкем арамсыздан кеткелі.
Құс жолындай қалып қойған тізбегі,
Көңілдегі бір жұбаныш біздегі.
Көптоғайдың көлі менен қырында,
Өкеміздің сайрап жатыр іздері.
—Істің ғана адамы ол өзі,— деп,
Сізді көрген үлкендердің көзі көп.
Айтып жатыр:
—«Өкен тірі болғанда,
68 жасқа толар еді» — деп...
Көз жасымың таусалыр ма бұлағы,
Кеткеніңе көңіл сенбей жүр өлі.
Іліп қойған көшедегі суретің,
Өлі тірі дегендей боп тұрады.
Болса дағы қанша жерден бар, ырыс,
Адам тағдыр жазуына бағыншы.
Ұмыттырмас өмір бойы өзіңді,
Сізге деген сарқылмайтын сағыншы
Ел есінде қаласың-ау, қаласың.
Бірақ, өке, іздеп қайдан табасың?
Сағын жақтың қорымына қарасам,
Сағым болып барасың-ау, барасың...

Еске алушылар: Зайыбы Күмісай, балалары: Орақбай-Гүлзира, Берген-Ақмарал, Талғат-Нұрәлі, Руслан-Меруерт, Шоқанжан-Ақгүл, Индира, немерелері, жиендері.

Аққалидың

қайтыс болуына орай қайғысына ортақтасып, отбасына және туыстарына көңіл айтады.